

TIL REGERINGEN

Diskussionsoplægget blev drøftet på Det Økonomiske Råds møde den 24. november 2005. Det følgende resume af drøftelserne er delt i to dele. Det første afsnit omhandler konjunktursituationen, ejerboligbeskatning og den aktuelle økonomiske politik. Andet afsnit omhandler konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik. Ud over bemærkninger på mødet er der på siderne 233-266 skriftlige indlæg fra en række rådsmedlemmer.

Formandskabet meddelte indledningsvist, at Folketingets Finansudvalg har besluttet at mødes to gange årligt med Det Økonomiske Råds formandskab med henblik på en orientering om og en drøftelse af vismandsrapporter. Mødet afholdes så hurtigt som muligt efter offentliggørelsen af rapporterne.

I foråret annoncerede formandskabet, at rapporten i efteråret ville indeholde to specialkapitler, nemlig et om konkurrence og et om transport. De ressourcemæssige rammer for Det Økonomiske Råd er siden sidste møde blevet ændret, og sekretariatet har derfor ikke kunne genbesætte ledige stillinger i det omfang, det var forventet, hvilket har gjort det nødvendigt at udskyde kapitlet om transport til foråret 2006. Formandskabet har, i lyset af de ændrede rammer, fundet det nødvendigt fremover at reducere antallet af specialkapitler fra normalt fire til tre pr. år.

Konjunktursituationen, ejerboligbeskatning og den aktuelle økonomiske politik

Formanden for Landsorganisationen var overordnet enig i formandskabets vurdering af den økonomiske situation, men mente, at skønnet for lønstigningen er for højt. Han kvitterede for analysen af ejerboligmarkedet og var enig i, at højere beskatning af boliger kan sænke skatten på arbejdskraft. Han var dog uenig i, at de almene boliger skal beskattes. Formanden mente ikke, der er behov for at stramme rådighedsreglerne yderligere, og han kritiserede formand-

skabets forslag om reduktion i dagpengene. Det, der er brug for, er opkvalificering af arbejdsstyrken.

Formanden for Dansk Arbejdsgiverforening var generelt enig i formandskabets prognose for dansk økonomi. Han fandt, at den danske konkurrenceevne er under pres af lave lønstigninger i udlandet, og var overrasket over, at de danske lønninger ventes at stige med ca. 4 pct. i prognoseperioden, når globaliseringen lægger et tiltagende nedadgående lønpres. Han bemærkede endvidere, at den demografiske udvikling stiller krav til udviklingen i arbejdsudbuddet med henblik på at opretholde finanspolitisk holdbarhed, og at velfærdsreformer bør gennemføres nu frem for senere, mens konjunktursituationen er gunstig. Formanden var enig i, at dagpengene bør sættes ned som tilskyndelse til at arbejde og tilføjede, at man også bør kigge nærmere på bl.a. kontanthjælpen og integrationspolitikken med henblik på at forøge arbejdsstyrken.

Finansministeriets departementschef fandt, at konjunkturvurderingen tegner et realistisk og positivt billede med en historisk lav ledighed. Han var enig i, at tiltagende pres på arbejdsmarkedet vil virke løndrivende, og at det er nødvendigt med tilbageholdenhed i finanspolitikken i den aktuelle situation. Departementschefen fandt, at de centrale målsætninger i 2010-planen – at sikre strukturelle overskud og gældsnedbringelse – ser ud til at blive realiseret, selv om de oprindeligt fastsatte mål for instrumenterne – øget beskæftigelse og begrænset vækst i det offentlige forbrug – måske ikke opfyldes præcist. Han nævnte, at formandskabets skøn for væksten i det offentlige forbrug i 2005 er højere end Finansministeriets skøn. De kommunale budgetter peger på et højere udgiftsniveau end oprindeligt aftalt, men han understregede, at det er regeringens klare mål, at de kommunale udgifter bliver på det aftalte niveau.

Departementschefen for Økonomi- og Erhvervsministeriet var enig i, at der er en risiko for, at der kan opstå flaskehalse på arbejdsmarkedet, og at der på denne baggrund bør føres en tilpas stram finanspolitik. Han fandt dog, at formandskabets opfattelse af, at der ikke kan disponeres fremadrettet, før de nødvendige reformer har vist deres virkning, er

for restriktiv. Formandskabets forslag vil eksempelvis vanskeliggøre en satsning på forskning og uddannelse som led i at styrke Danmark i globaliseringen. Departementschefen var enig i, at en stor del af husprisstigningerne de senere år kan forklares af lavere rente og højere indkomster. Han konstaterede, at formandskabets forslag om kapitalgevinstbeskatning naturligvis ikke harmonerer med skattestoppet. Hertil kommer, at provenuet fra en sådan beskatning sandsynligvis er overvurderet af formandskabet, og at man under alle omstændigheder skal være varsom med at introducere øgede boligskatter, når væksten i huspriserne forventes at aftage.

Formanden for Finansrådet kunne tilslutte sig formandskabets prognose for dansk og international økonomi, men var dog mere optimistisk end formandskabet med hensyn til udviklingen i den danske eksport. Han var desuden enig i vurderingen af situationen på arbejdsmarkedet og fandt, at strukturreformer er vigtige med henblik på at lette presset på arbejdsmarkedet. Han understregede, at bevæggrunden for at øge boligbeskatningen bør være muligheden for at nedsætte skatten på arbejdsindkomst. Han tog forbehold overfor kapitalgevinstbeskatning af boliger, bl.a. fordi der er risiko for, at der ved salg af boligen opstår to priser som følge af ”penge under bordet”, og han tog konkret afstand fra saldometoden, da den synes meget kompliceret.

Formanden for Dansk Handel og Service var enig i den overordnede vurdering af den økonomiske situation. Fla-skehalsproblemer på arbejdsmarkedet kan bremse opsvin-get, hvorfor han understregede, at der skal ske initiativer for at sikre kvalificeret arbejdskraft. Formanden erklærede sig enig i anbefalingerne vedrørende stramninger på arbejds-markedsområdet og opfordringen til, at indfasningen af strukturreformer bør påbegyndes nu. Endvidere opfordrede han til større konkurrenceudsættelse af den offentlige sektor for at øge den offentlige effektivitet, herunder at udlicite-ringsgraden bør stige ved kommunesammenlægningerne.

Formanden for Danske Andelsselskaber var enig med for-mandskabet i, at den fremtidige vækst vil blive begrænset af mangel på kvalificeret arbejdskraft og stigende lønninger.

Han fandt, at et øget jobfradrag kan være et middel til at øge beskæftigelsen. Han vurderede, at Østafaltens begrænsninger for at importere arbejdskraft fra de nye EU-lande er uhensigtsmæssig og konkurrenceforvridende. Med hensyn til forslagene om beskatning af ejerboliger støttede han det princip, at der først betales skat, når pengene er tjent.

Formanden for Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd var enig i formandskabets positive syn på dansk økonomi og i, at offentlige overskud primært skal bruges til at nedbringe den offentlige gæld for at sikre den finanspolitiske holdbarhed. Hun påpegede dog, at en del af overskuddet på de offentlige finanser i 2004-05 bør anvendes til udgifter i forbindelse med kommunalreformen. Hvad angår formandskabets forslag om beskatning af kapitalgevinster på boliger, støttede formanden for FTF, at de immobile skattekloder i højere grad end de mobile skattekloder beskattes. Hun var derimod stærkt uenig i, at de lediges rådighedsbeløb skal reduceres ved at stramme op på dagpengenes niveau eller varighed. Man bør i stedet forbedre de lediges kvalifikationer, hvis man ønsker at øge beskæftigelsen. En yderligere forringelse af dagpengesystemet sætter den danske arbejdsmarkedsmodel under pres og skaber et mere stift arbejdsmarked.

En af de særligt sagkyndige, Hans E. Zeuthen, vurderede, at bekymringen for flaskehalse som følge af de seneste års ledighedsfald i høj grad skyldes erindringerne fra flaskehalsproblemerne i 1980'erne og kun i mindre omfang bygger på egentlige facts. Han var desuden i tvivl om rigtigheden af beregningerne foretaget på modellen HEIMDAL. Han fandt det bl.a. utroværdigt, når modelberegningerne viser, at virkningen af en ændret global rente på dansk økonomi er større end virkningen på den amerikanske økonomi. Han påpegede også, at beregningsgrundlaget for en neutral beskatning af ejerboliger i formandskabets rapport er diskutabelt, da beregningerne ikke tager højde for, at en stor del af danskernes opsparing er placeret hos pensionskasserne, hvor skatteprocenten er relativt lav. Endeligt vurderede han, at man bør beskatte den reale – og ikke den nominelle – kapitalgevinst ved boligsalg, idet boligejerens skattebetaling

ikke bør stige udelukkende som følge af højere generelle priser.

Repræsentanten for Dansk Industri kunne tilslutte sig formandskabets konjunkturvurdering og var enig i, at der er behov for reformer på arbejdsmarkedet. Han understregede vigtigheden af, at disse reformer har virkning både på kort, mellemlang og lang sigt. Han konstaterede, at udgifterne til offentligt forbrug systematisk overstiger det planlagte, og at der er derfor et klart behov for strammere styring.

Nationalbankdirektøren bemærkede, at formandskabets prognose indebærer en blød landing frem mod 2008 fra de nuværende høje vækstrater. Han skønnede, at den forventede udvikling i efterspørgslen vil medføre et stadigt større pres på arbejdsmarkedet, og mente, at formandskabet burde have diskuteret risikoen for overophedning på arbejdsmarkedet mere indgående. Finanspolitikken bør på denne baggrund ikke være ekspansiv, og reformer er vigtige med henblik på at øge kapaciteten og reducere presset på arbejdsmarkedet. Vedrørende boligbeskatning bemærkede direktøren, at boligskatte både påvirker boligejernes disponible indkomster og deres formuer via boligpriserne. Derfor påvirker boligskatte i højere grad end andre skatter forbruget. Han vurderede, at den af formandskabet foreslåede saldo-metode i forbindelse med kapitalgevinstbeskatning er kompliceret.

Formanden for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kritiserede dels, at der mangler tiltag på erhvervsuddannelsesområdet, f.eks. sikring af tilstrækkelige praktikpladser, dels at aktiveringsindsatsen er reduceret. Han var enig i, at beskatningen bør flyttes fra arbejdskraft til boliger, men mente, at den foreslåede saldometode er kompliceret. Endelig foreslog formanden, at de store offentlige overskud, der følger af den høje oliepris, overføres til en oliefond, hvis midler f.eks. kan anvendes til forskning.

Formanden for Håndværksrådet glædede sig over fremgangen i dansk økonomi, men frygtede på længere sigt mangel på kvalificeret arbejdskraft. En mulighed kan i den forbindelse være øget anvendelse af arbejdskraft fra nabolandene.

Formanden fandt saldometoden spændende, men grundet de administrative problemer foretrak han i stedet en højere løbende beskatning og understregede vigtigheden af, at øget boligbeskatning skal følges af massive skattelettelser på arbejdskraft. Han fandt, at formandskabets anbefaling af, at en 2015-plan bør indeholde konkrete politiktiltag, kan risikere at fastlåse den økonomiske politik i mange år frem. Han understregede dog nødvendigheden af at forfølge de langsigtede mål.

Forbundsformanden for Dansk Metal tilsluttede sig Landsorganisationens kritik af forslaget om opstramning af rådighedskrav og Arbejderbevægelsens Erhvervsråds udtalelse om nødvendigheden af flere lærepladser. Han fandt det bedre at skabe en "trækeffekt", hvor uddannelsesniveaet generelt løftes, i stedet for nedskæringer i dagpengesystemet, som vil stride mod flexicurity-modellen.

En af de særligt sagkyndige, Ellen Andersen, roste Sekretariatet for håndteringen af overgang til det reviderede nationalregnskab. Hun var enig i, at reformer skal indføres i en højkonjunktur, men fandt det vanskeligt at pege på, hvornår det vil være passende at indføre øget boligbeskatning.

En af de særligt sagkyndige, Niels Thygesen, efterlyste en diskussion af effekten af de finanspolitiske lempelser sidste år, som han fandt overflødige, men åbenbart ikke så skadelige som forventet. Han understregede, at kapacitetsudvidende tiltag er nødvendige, men anerkendte, at det kan være vanskeligt at ændre i den internationalt roste flexicurity-model. Han værdsatte beregningerne, der belyste, at boligbeskatningen er for lav, men savnede en diskussion af effekten af progressionen i beskatningen. Han fandt saldometoden for kompliceret og foretrak i stedet, at ejendomsværdiskatten hæves.

Formanden for Det Økonomiske Råd konkluderede, at der synes at være udbredt enighed om konjunkturvurderingen og om, at arbejdsmarkedsreformer er vigtige med henblik på at lette presset på arbejdsmarkedet. I forbindelse med kritikken af formandskabets forslag om at reducere dagpengene, præciserede formanden, at formandskabet fremlægger

to alternativer – et hvor dagpengeperioden nedsættes fra fire til tre år og et andet, hvor dagpengeniveauet nedtrappes. I begge tilfælde er det vigtigt, at AF-systemet leverer hurtig og effektiv rådgivning og jobsøgningshjælp til de ledige. Han noterede sig, at der blandt flere af rådsmedlemmerne findes støtte til i højere grad at beskatte immobile skattekilder frem for mobile kilder og påpegede, at formandskabet foreslår to modeller til fjernelse af den nuværende subsidiering af ejerboliger. Enten kan ejendomsværdiskatten hæves til godt 1½ pct., eller alternativt kan ejendomsværdiskatten hæves til 1 pct. kombineret med en kapitalgevinstbeskatning, der bygger på saldometoden. Han understregede, at saldometoden ikke giver de uheldige indlånsningseffekter, der knytter sig til traditionelle former for kapitalgevinstbeskatning, men sagde samtidig, at han er opmærksom på, at saldometoden er kompliceret. Han var enig i, at de præcise forudsætninger bag beregningen for den neutrale ejendomsværdiskat kan diskuteres, men mente ikke, at der kunne være tvivl om, at den nuværende beskatning er meget lempelig.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

Formanden for Landsorganisationen fandt, at analyserne i konkurrencekapitlet var interessante og kunne støtte de fleste forslag. Han henviste til den igangværende debat om straffritagelse for kartelbrydere og støttede ordningen, hvis den virker. Han mente, at analysen af servicedirektivet er for snævert økonomisk. Han mente, at oprindelseslandsprincippet ville kunne undergrave den danske aftalemodel, og at lavere lønninger ikke vil gavne velfærden. Han var derfor uenig i formandskabets støtte til direktivforslaget i dets nuværende form.

Finansministeriets departementschef ville ikke kommentere DONG fusionen, da den er under behandling af EUs konkurrencemyndigheder. Han var enig i vigtigheden af at skabe konkurrence på elmarkedet og sagde, at et ønske om bedre konkurrence ligger bag regeringens beslutninger på energiområdet. Han var således enig i behovet for tilstrækkelig international transmissionskapacitet og mente, at Energinet.dk skal følge udviklingen i behovet. DONG fusi-

onen skal ses i dette perspektiv: Med fusionen skabes et stærkt selskab, der kan tage konkurrencen op med store udenlandske selskaber og opnå stordriftsfordele. En opsplitting ville skabe små selskaber, der ikke kan klare sig i konkurrencen, og resultatet vil være dårligere for forbrugerne. I øvrigt mente han, at alternativet til fusionen var, at selskaberne ville blive overtaget af udenlandske selskaber, hvilket ville være værre.

Departementschefen for Økonomi- og Erhvervsministeriet fandt analyserne gode og spændende og var enig i vurderingen af vigtigheden af konkurrence. Han var generelt positiv over for de konkrete anbefalinger, herunder var han enig i behovet for en mere effektiv konkurrencelov med bøderabat og oplyste, at muligheden for en særdomstol indgår i regeringens overvejelser. Han var enig i behovet for en kortere sagsbehandlingstid og havde noteret sig forslaget om at sammenlægge dele af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK) og Konkurrencestyrelsen. Han mente ikke, at der er behov for at ændre sammensætningen af Konkurrencerådet, da erhvervsrepræsentanterne medvirker til at skabe en god konkurrencekultur og bidrager med nyttig information. Han ville ikke kommentere DONG fusionen, men mente, at konkurrencen er det centrale, og at integrerede selskaber ikke er noget særsyn. Han mente, at analysen af servicedirektivet er ensidig og ikke fokuseret på problemområderne. Oprindelseslandsprincippet giver forskellige regler og skaber ulige konkurrence, og desuden kan det have konsekvenser for den danske arbejdsmarkedsmodel. Han mente, at direktivforslaget er uklart, og at det vigtigste er adgangen til markederne, ikke oprindelseslandsprincippet. Han var dog enig i de overordnede mål og i behovet for styrkelsen af det indre marked for serviceydelser.

Formanden for Finansrådet mente, at konkurrence er et vigtigt område. Han mente dog, at analyserne er tvivlsomme ikke i mindst i forhold til den finansielle sektor. Markupberegningen er ikke dækkende, da det anvendte kapitalapparat ikke indeholder finansielle aktiver, og lønpræmien er problematisk, da den f.eks. ikke indeholder intern efteruddannelse. Årsagen til den høje indtjening i den finansielle

sektor er en stigende volumen. Han var enig med formandskabet i behovet for international konkurrence og fri markedsadgang. Han mente, at der er små adgangsbarrierer i den danske finansielle sektor, og at der er betydelig international konkurrence. Han fandt, at den nuværende sammensætning af Konkurrencerådet fungerer udmærket, og at der ikke er behov for ændringer. Han fandt ikke, at der er påvist behov for kollektive søgsmål, men kunne til en vis grad tilslutte sig tankerne om strafabat for kartelvirksomheder.

Formanden for Dansk Handel og Service var enig i vigtigheden af en effektiv konkurrence og mente, at analyserne indikerer, at konkurrenceniveauet er højt i Danmark. Han mente dog, at analyserne ligger for tæt op ad Konkurrencestyrelsens analyser, der fortsat er for unuancerede. Han roste konklusionerne om betydningen af offentlig regulering og servicedirektivet. Han fandt det problematisk, at offentlig produktion stort set står uden for konkurrence, og at der er behov for et væsentligt udbygget samspil mellem det offentlige og den private sektor. Han mente, at analyserne af elmarkedet illustrerer problemerne, hvis der ikke liberaliseres på en hensigtsmæssig måde. Han fandt endvidere, at en realisering af det indre marked for tjenesteydelser er en forudsætning for at opfylde Lissabon-målsætningerne, og han støttede derfor formandskabets anbefaling af servicedirektivet i den oprindelige form. Han mente, at debatten om servicedirektivet har været præget af skrækscenarier.

Formanden for Danske Andelsselskaber fandt beskrivelsen af konkurrenceloven unuanceret. De seneste ændringer af konkurrenceloven skal have tid til at virke, og hyppige lovændringer er problematiske. Han mente, at de foreslåede ændringer af Konkurrencerådet vil svække det. Yderligere frygtede han, at en sammenlægning af Konkurrencestyrelsen og SØK vil reducere retssikkerheden, men at det muligvis ville kunne medvirke til en mere kompetent sagsbehandling. Han støttede oprettelsen af en specialdomstol. Han mente, at retssikkerheden kunne være truet, hvis der indføres strafabatordninger for kartelvirksomheder, men mente også, at problemets størrelse vil afhænge af den konkrete udformning af ordningen. Han mente, at det er dybt betænkeligt at foreslå højere bødeniveauer, og at kollektive søgs-

mål kun bør gennemføres med stor forsigtighed. Han fandt det fornuftigt, at der udarbejdes økonomiske og statistiske analyser, men at det af hensyn til retssikkerheden er vigtigt, at det ikke sker på bekostning af den juridiske behandling i den konkrete sag.

Formanden for Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd så positivt på at mindske barriererne for serviceydelser i det indre marked, men var betænkelig ved udformningen af servicedirektivet. Hun var betænkelig ved, om kvalitetsniveauet på serviceydelser kan opretholdes, hvis oprindelseslandsprincippet anvendes. Hun frygtede, at kombinationen af servicedirektiv og udstationeringsdirektiv kan lede til social dumping og få negative konsekvenser for det danske arbejdsmarked. Hun var yderligere uenig med formandskabets fortolkning af udstationeringsdirektivet, da hun fandt, at kollektive overenskomster er ligeså bindende som lovgivning for udenlandske servicearbejdere. Dermed skal udenlandske servicearbejdere have samme løn og ansættelsesvilkår som danske. Hun var enig i analyserne af konkurrencesituationen og i anbefalingerne af sanktioner mv., men havde ingen holdning til sammensætningen af Konkurrencerådet.

En af de særligt sagkyndige, Hans E. Zeuthen, mente, at der er særlige tekniske forhold på elmarkedet, men at det er vigtigt at tage emnet op. Han mente, at konkurrencesituationen er forbedret, men at der stadig er problemer. Han mente ikke, at økonomers syn på konkurrence havde udviklet sig tilstrækkelig i de seneste 100 år og henledte opmærksomheden på, at også lovlig brug af ufuldstændig konkurrence kan give samfundsøkonomiske omkostninger. F.eks. mente han, at værdien af et brand i virkeligheden afspejler den værdi, der følger af ufuldkommen konkurrence.

Repræsentanten for Dansk Industri mente, at dele af analyserne i kapitel II er gode. Da den danske konkurrencelov er tilpasset EU-retten, mente han, at der kun er mulighed for mindre ændringer, som ikke vil medføre store gevinster. Man bør til gengæld se på andre former for regulering. Han var enig i anbefalingen om en særlig konkurrencedomstol, men mente, at de øvrige forslag om konkurrenceloven står

løsrevet fra analyserne. Dette gælder også forslaget om sammenlægning af SØK og Konkurrencestyrelsen, der desuden strider mod grundlæggende retsprincipper. Mht. afsnittet om elmarkedet var han enig i vigtigheden af transmissionsforbindelser. Desuden mente han, at det er bedst med store, effektive aktører på elmarkedet, som kan konkurrere på tværs af landegrænser. Det er Energinet.dk's opgave at sikre tilstrækkelige internationale transmissionsforbindelser. Han fandt regulatorrisikoen vigtig, også internationalt. På lang sigt ved investorerne intet om rammevilkårene efter Kyoto-aftalens udløb efter 2012, og de kortsigtede investeringsbetingelser kendes heller ikke pga. CO₂-kvoter, der ikke er delt ud. Han støttede betragtningerne om, at servicedirektivet vil bidrage til forbedret konkurrence, men påpegede, at det i den endelige version af servicedirektivet bør fastslås, at direktivet ikke ødelægger konkurrencetretten.

Nationalbankdirektøren fandt det vigtigt at analysere konkurrencesituationen. Han fremførte, at konkurrencen ikke kun er et nationalt problem, og at det er svært at konkurrere over landegrænser med f.eks. software. Han påpegede desuden, at en betingelse for konkurrence er, at forbrugerne reagerer på prissignaler, hvilket ikke altid er tilfældet.

Formanden for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd mente, at diskussionsoplægget fremstiller konkurrencen alt for idealiseret. Der er brug for virksomheder, der kan drive forskning og udvikling, hvilket de små virksomheder ikke kan. Han mente, at servicedirektivet burde have været analyseret grundigere. Desuden påpegede han, at det er farligt at lade være med at analysere den finansielle sektor og nærings- og nydelsesindustrien, blot fordi andre analyserer de områder. Dette bør der følges op på, og han tilføjede, at også transportsektoren bør analyseres. Desuden fandt han ikke, at energiudvinding er et risikofyldt erhverv, hvorfor dette ikke kan bruges som argument for en høj forrentning af egenkapitalen i dette erhverv. Endelig mente han, at de hyppige ændringer af konkurrenceloven kan være nødvendige for at sikre konkurrencen.

Direktøren for Forbrugerrådet mente også, at en løbende ændring af konkurrenceloven er nødvendig. Generelt støtte-

de han anbefalingerne i diskussionsoplægget. Mht. sammensætningen af Konkurrencerådet lagde han vægt på, at også interesseorganisationer er repræsenteret, men at antallet kan skæres ned. Han påpegede, at lovgivningen kan være svær at håndhæve, og at konkurrencemyndighedernes muligheder for at efterforske ved mistanke om eksempelvis karteller skal forbedres. Derfor mente han, at ransagning også bør kunne foretages i private hjem. Han var enig i, at adgang til kollektive søgsmål er vigtig, da det også vil kunne få en præventiv effekt, fordi større erstatningskrav giver større incitament til overholdelse af lovgivningen. Han fandt det ikke overraskende, at de største problemer findes i den finansielle sektor, og han efterlyste en mere effektiv regulering af denne. Derudover fandt han det også nødvendigt at undersøge, hvordan man kan regulere områder, hvor lovgivningen ikke overtrædes, men hvor stor markedskoncentration alligevel er årsag til manglende konkurrence. Direktøren var positiv over for servicedirektivet, men påpegede, at oprindelseslandsprincippet kan give problemer, fordi forbrugerne ikke vil være klar over, hvilke regler der gælder, og at der er behov for en nærmere analyse af servicedirektivet.

Formanden for Håndværksrådet mente, at det var væsentligt, at arbejdskraft fra udlandet arbejder i Danmark under rimelige forhold, men at der er behov for udenlandsk arbejdskraft. Han pegede på, at årsagen til, at bygge- og anlægsområdet fremstår som en sektor med konkurrenceproblemer, er, at forrentningen af egenkapital bliver relativt større, fordi egenkapitalen er lille i mange byggevirksomheder, og fordi mester oftest aflønnes af driftsresultatet. Derimod var han mere bekymret for andre brancher og over, at Håndværksrådets medlemmer betaler overpris for energi og låntagning. Han erklærede sig helt enig i formandskabets betragtninger vedrørende DONG-fusionen. Han delte opfattelsen af, at der er brug for et servicedirektiv, men mente, at de lokale regler selvfølgelig skal overholdes. Visse krav om autorisation skal opretholdes, i øvrigt også på vvs- og elområdet. Han erklærede sig uenig i forslaget om omdannelse af Konkurrencerådet, som efter hans mening har fungeret godt. Formanden sagde, at der allerede i dag kan gives bøderabat i forbindelse med kartelsager og tilsluttede sig for-

mandskabets forslag på området. Han kunne også tilslutte sig forslaget om sammenlægning af Konkurrencestyrelsen og SØK. Han mente, at også offentlige opgaver bør konkurrenceudsættes og nævnte, at man kunne overveje at gøre som i USA, hvor en del af de offentlige kontrakter reserveres til iværksættere.

En af de særligt sagkyndige, Niels Thygesen, mente, at analyserne i diskussionsoplægget afspejler, at konkurrencesituationen i Danmark ikke er specielt dårlig. Han mente, at et servicedirektiv tæt på det fremlagte vil give klare gevinster. Han fandt, at man i diskussionsoplægget kunne have gjort mere ud af detailhandlen pga. dens lave produktivitetsvækst, og af den finansielle sektor. Han støttede forslaget om en sammenlægning af Konkurrencestyrelsen og SØK, ligesom han påpegede, at strafabatorninger er et effektivt instrument mod karteller andre steder.

En af de særligt sagkyndige, Finn R. Førsund, var enig med formandskabet i behovet for en effektiv elektricitetssektor, også ud fra et miljøhensyn. F.eks. kan samspillet mellem dansk vindkraft og norsk vandkraft give gevinster på et integreret marked. Med hensyn til privatiseringen af DONG gjorde han opmærksom på, at det ikke er oplagt, at privat produktion er mere effektiv end offentlig, da det væsentlige er incitamentstrukturen. Han mente, at der kan være problemer med incitamenter til investeringer i ny kapacitet, fordi det kan være vanskeligt for en investor at forudse effekten på prisen, som påvirkes ved en stor investering i elproduktion. Han mente ikke, at det er afklaret, om markedet selv formår at foretage de nødvendige investeringer, eller om den offentlige sektor må tage et ansvar. Han påpegede desuden, at der kan være stor forskel på konkurrencesituationen, alt efter om der er en eller to elproducenter, og at det kan være svært at se, om markedsmagt bliver udnyttet.

Formanden for Det Økonomiske Råd påpegede, at forrentningen af egenkapital er høj i den finansielle sektor, og at dette indikerer et konkurrenceproblem. Han bemærkede, at oprindelseslandsprincippet i servicedirektivet er det princip, der svarer mest til princippet for varehandlen i det indre

marked, og at der ligesom på varemarkedet er mulighed for at supplere udstationeringsdirektivet med harmonisering og standarder, ligesom man har gjort det på varemarkedet. Han gjorde opmærksom på, at en række elementer i servicedirektivet er rettet mod at forbedre forbrugersikkerheden og informationen til forbrugerne. Formanden fremhævede endvidere, at det danske konkurrenceråd er usædvanligt stort i international sammenhæng, og at der ikke er særlige danske forhold, der taler for den særegne opbygning, hvilket også er påpeget af OECD. Han fastholdt sin fortolkning af udstationeringsdirektivet, men påpegede, at hvis FTF's fortolkning, at de danske kollektive aftaler også omfatter udenlandske servicearbejdere, var rigtig, så kunne bekymringen for social dumping bortmanes. Han fastslog i forbindelse med analyserne på elmarkedet, at anbefalingen ville have været den samme, hvis der havde været tale om, at udenlandske selskaber havde fusioneret med de danske selskaber. Et væsentligt problem er den vertikale integration, der skyldes, at DONG leverer gas til elproducenterne. Herudover påpegede han, at også den store koncentration på elmarkederne i andre lande har vakt international kritik.

København den 6. december 2005

Jørgen Birk Mortensen   Jan Rose Skaksen   Peter Birch Sørensen